

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсийн
гээтхалэм
къыщегъэжьагаа къыдэкүү

Адыгэ Голос адыга

макъ

№ 57 (21546)

2018-рэ ильэс

МЭФЭКУ
МЭЛЫЛЬФЭГЬУМ и 5

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП

Къыхэтутыгъэхэр ыкыи
намык къэбэрхэр
тисайт ижүүлэгчдүү

WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээзет

Къалэр къыгъэкІэрэктІэшт

Къэлэ администрацием Мыекъуапэ щыпсэухэрэм закыфөгъазэ Теклоныгъэм и Мафэ къызыщидахыгъэм ехъулэу «Аллея Славы» зыфиорэр тикъалэ щагъэпсыным фэшл Интернетымкэ амакъэ фатынэу. Теклоныгъэр къызыдиахыкэ, чыиг гъэкыпэу «Экоплант» зыфиорэм ильэс къэс зэхищэрэ шүшлээ ыофхъабзэм къыдыхэлтыгъэу Мыекъуапэ чыгхэр кыратыщых.

Теклоныгъэ къыдэзыыхыт къэли 9-мэ чыиг мини 9 ашагъэтысышт. Еджаплэхэм, бэу зэтт унхэм, ашъэрэ еджаплэхэм, сымэджэхэм яшагхэм, къэлэ урамхэм аллайхэр ашагъэтысынхэ гухэль я!

— Мы ыофхъабзэм хэлэжьэрэ нэбгырэ пэгчэе тикъалэ идэхагъэ, иччюопс ибаигъэ илахышу зэрэхишихыаштим имызакъо, Хэгъэгу зэошхом илтихуяжхэм яшэжь ыгъэлэлэпэшт. Аллеикэ Мыекъуапэ дэтынным пае зымаакъэ нахыбэу зыфатышт къэли 9-мэ ар ахэфэн фое, — къыщаугаа Мыекъуапэ имэрие. ыофхъабзэм хэлажьхээ зышлоигъохэр сайтэ <http://аллеи-славы.ру> ихъанхэшь, зыфэхээ къалэр къыхагъэшынышь, амакъэ фатышт. Нэүжум чыиг лъэпкыи 5-у Мыекъуапэ нахь къеклунэу альйтэхэрэр къыхахыщых.

Шъугу къэдъякъижын, 2017-рэ ильэсийм ыофхъабзэм теклоныгъэ къыщдээзыыхыгъехэ къалэр — Москва, Санкт-Петербург, Казань, Иваново, Грозный, Уфа, Тула, Красногорск, Ржев.

Адыгеимрэ Тыркуемрэ язэдэлэжъэныгъэ агъэпытэшт

Къалэу Самсун иадминистрациерэ авиакомпаниеу «РусЛайн» зыфиорэмрэ хэгъэгум икыблэ къалэрэ (Мыекъуапэ, Краснодар, Новороссийскэ) яллыкю куп иегъэблэгъэн зэхащагъ. Нафэу зэрэштымкэ, къухъэльятэр Краснодар икынышь а тырку къалэм нэсышт. ыофшлэнным епхыгъэ зэдэлэжъэныгъэм ихэхъоныгъэ иофиригъохэм лыклохэр атегущыиэхээ ашышт.

Лыкло купым хэхагъэх тур-операторхэр, бизнесменхэр, муниципальне образование заулэхэм япашхэр, журналистхэр. Пстэумкыи ахэр нэбгырэ 40 фэдиз мэхъух, Адыгэим икыгъэр нэбгырэ 15: тур- фирмэу «Интурист-Адыгэим» ипащ, Джыракье ыкыи Мамхыгъэ къоджэ койхэм яадминистрациехэм ялшхъэтетхэр, бизнесменхэр, журналистхэр, джащ фэдэу гъэзетэу «Адыгэ

макъэм» икорреспондентэу Гъонэжыкъо Сэтэнай.

Тиреспубликэ ынааэ зытетыр ыофшлэнным епхыгъэ зэфыщтыкэхэм зягъэушомбгүйгээним изакъоп. Тыркуем адыгэ миллион пчъагъэ щэпсэу, ахэм апае тур хэушхъафыкыгъэхэр зэхащэнхэу рагхуягъаг. Зэдэлэжъэныгъэмкэ амалзу щылэхэм зашагъэгъозэным пае мы лъэхьаным Адыгэим илэшхъэтетхэм Тыркуем къонхэу загъэхъазыры.

Шъугу къэтэгъэжыжы: ильэсэу икыгъэм жыноныгъуакиэм къалэу Самсун иллыкло куп Адыгэир пэгъоокыгъаг. Дунэе сатыу-экономикэ зэдэлэжъэныгъэм ихэхъоныгъэ иофиригъохэм ахэр атегущыиэгъагъэх. Къалэу Самсун имэр игуадзэу Чамаш Неджми джащыгъум къылогояа Тыркуем илэшхъэтетхэм Адыгэим ильэсэбэй тэгээпсихъэгъэ, шуагъэ къээзытишт зэдэлэжъэныгъэ дырьялан мурад зэрялэр.

Адыгэим и Премьер-министрэ игуадзэу Сапый Вячеслав къызэригъаа гэжээ, республикэм ишащхэм анаэ тырадзагь дунэе туризмэм хэхъоныгъэ егъэшыгъэним, джащ фэдэу нэмыкыи лыэнкъохэмкыи ыофшлэн зырагъэушомбгүуним. Адыгэимрэ Тыркуемрэ экономикэмкэ ыкыи сатыумкэ азылагу иль зэфыщтыкэхэр нахышу щыгъэнхэм Адыгэим ипащхэр фэхъазырых. Тапэки язэдэлэжъэныгъэ-эзгүү

сэныгъэ епхыгъэ ыофхъохэм нахь нэфагъэ ахальханэу, туризмэм зырагъэушомбгүунэу фаех.

Самсунрэ Краснодаррэ азылагу къухъэльятэр зэрэтигъэ-уцуагъэм ашкэ ишуагъэ къэклошт. Тхъамафэм къыклоц тъогогъуитло (гъубджымрэ шэмбэтымрэ) ахэр бывыщых.

Авиакомпание «РусЛайнрэ» къалэу Самсун иадминистрациерэ азылагу ильшишт зэдэлэжъэныгъэ зээгыныгъэм мыш ыпэккэ зэдэлэжъэгъэх.

Тхъамафэм къыклоц тихэгъэгэ иллыклохэм тырку къалэм иамалхэм зашагъэгъозэн амал ялшт. Зэрэнэгүүхэрэмкэ, тырку лъэныкъоми иллыклохэр тадэжж къэклоштых.

(Тикорр.).

Бюджетыр цыфхэм апай

Субъектхэм бюджет мылькур зерагъэфедэрээр кызэрагъэлья-гъорэмкэ, Федеральнэ Гупчэм зыэрегъапшэхэм 2017-рэ ильэсиймкэ анахь шхъэихыгъеу кызыгъэльэгъуагъэхэм Адыгэир ахилытагь. Республиктээр апэрипшым ахэфагь ыкчи я 5 — б-рэ чыпэхэр Оренбургскэ хэкум дигошигъэх.

АР-м и Лыншхъеу Күмпиль Мурат финансхэмкэ Министрствэм профессионализмэгээ ин хэльээ ишшэрильхэр зеригэцакиэхэрэм ишшуагъэкэ, ильэс чынагъэм кыкылоц ми льэнекомкэ пэртнгээ зынагъэм Республиктээр ашыщ зэрэххурер кызигъэштигь.

Бюджет ахьщэр зыдакиорэр нахь шхъэихыгъеу кыгъэльэгъэйнекэ мэхъэнэ ин ил проектэу «Бюджет для граждан» зыфиорэм. Ильэс бюджетыр зыпэханэу агъэнэфагъэхэр нахь гурыгъошлу хувьным фэш, кызэркылоу тхыгъэхэу цыфхэм ипроект цыфхэм зэраргъэльэгъуагъеми уасэ фашыгь. Ашкэ

тэ. АР-м финансхэмкэ и Министрствэ кызэритыгъэмкэ, муниципальнэ образовани 9-м щыщэу 7-мэ аш фэдэу кызэркылоу, хэзигээ имыиэу льэнеко постэури кызыгъэльэгъуагъеу бюджетыр блэкигъе 2017-рэ ильэсийм кыгъэхъазырыгь. Джэдже районым ми льэнекомкэ пэртнгэгээр ыубытыгь.

Джащ фэдэу пычигьоу «Проект бюджета и материалы к нему» зыфиорэм кыдыхэльтэгэхэу, 2018-рэ ильэс бюджетыр 2019 — 2020-рэ ильэсхэмкэ агъэнэфагъэхэм ипроект цыфхэм зэраргъэльэгъуагъеми, проценти 106-кэ нахьыг хуугъэ.

Джэдже, Миекъопэ ыкчи Кошхэблэ районхэр, къалэу Миекъуапэ анахь чанэу тоф зынагъэхэр. Миц дэжими Джэдже районыр кыащихэштигь, шапхэхэм постэумки адиштэу тхытхэр кыгъэхъазырыгъэх.

Республике бюджетыр зерагъэфедэрээр шхъэихыгъеу кыгъэльэгъэйнекэ имызакью, аш нахьыбэу хахьо зериштми Республиктээр и Правительствэ льэшэу тоф дешэ. 2017-рэ ильэсийм хэбзэлахъеу ыкчи мыхэбзэлахъеу бюджетыр кыххэхъуагъэр, 2016-рэ ильэсийм егъэшагъэме, проценти 106-кэ нахьыг хуугъэ.

Гандбол

Медалыр — тыжын

Урысыем гандболымкэ иныбжыкэхэм язэнекъоку хэхьэрэ кэух ешэгъухэр Волгоград Ѣыкыга-гъэх. Миекъопэ «АГУ-Адыифим» ятлонэрэ чыпээр кыдихи, тыжын медальхэр кыфагъэшьошагъэх, тренерыр Никита Голуб.

Волгоград икомандэ апэ-ре чыпээр кыдихыгь, «АГУ-Адыифим» хэтхэу Юлия Конжубековамрэ Софья Морозовамрэ анахь дэгъюо ешлагъэхэу зэхшаклохэм алтынагь, хэгъэгум ихэшыпкыгъе ныбжыкэ команда рагъеблэгъагъэх.

Типшашьхэм тафэгушо.
ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Сурэтым итхэр: «АГУ-Адыифим» иешлаклохэр.

Мэштогъэклюасэ хъунхэу фаеха?

Урысые шхъафит мэштогъэклюосэ обществэмрэ Адыгэим имэштогъэклюосэ куулыкыу иа 1-рэ отрядрэ зэгъусэхэу кэлэцыкүү лагерэу «Страна чудес» зыфиорэм зыщызыгъэпсэфыхэрэм апае экскурсие зэхащагь.

Мэштогъэклюосэ сэнэхьатым, техникэм, яштушажэм, 1эмэ-псымхэу агъэфедэхэрэм нахь благаагъеу ахэр нэйуасэ фашынхэр ямурад шхъаалеу щытыгь.

Иофхтхабзэр оклофэ, машлор къэмгъэхъугъэйнэм фэш ми куулыкүүшэхэм 1ошлэнэу зэрхэхэрэм кэлэцыкүүхэр ашагъэгъозагъэх. Мэштогъэклюасэхэм яошлэн мысынкэ ыкчи Ѣынагъо афэгъэхьыгъэ къэбархэм, зэкъошныгъэ пытэу ахэм ахэльям, чыпэ гузэжьогъум 1эпнэгъу зэрээзэфхъужхэрэм ашагъэшшэгъонэу едэгүүгъэх. Аш нахь агъэшлагуо зэлгэгэхэр непэрэ лъехьным диштэрэ шуашау машлор агъэлкаасэ зыхьукэ зыщальэрэр ары. Аш хэхьэ нэм ыкчи жын къэшапхэхэм 1угоом яягэе эмькынхэм агъэфедэрэ пкыгъюор. Кэлэцыкүүхэр ягуалеу а шуашажэр зыщальагъэх, зэрагъэшагъэх. Мэштогъэклюосэ автомо

бзэрэххэтыр, аш пкыгъюхэр эпхыгъэхэр зэрагъэфедэхэрэри кэлэцыкүүхэм къарагъэльэгъуагъэх.

Анахь шхъаалеу къафалотаагъэр машлор къэмгъэхъугъэйнэмкэ ашэнх фаехэр арых ыкчи ар къэхьугъэмэ зэрээзкоштхэ шыкыгъэхми игъэклюогъеу ашагъэгъозагъэх. Шуагъэ къэзэтышт къэбарэу мэштогъэклюосэ куулыкүум Ѣызэхахыгъэм имызакью, яухтэ чэфэу, мызэшыгъо агъэклюагь. Миц фэдэ зэлүкэгъуухэм мэштогъэклюосэнхэмкэ шлэнгыгъэ зэрхахырэм даклоу, цыф лъэшхэу, лъыхижьнэгъе ин кызхадхэхэу, цыфхэр къэзгъэнэххэрэри Ѣысэтехыгъилэ афэххүү, лъйтэнгыгъе афашы. Хэта зышээрэ тапэкэ мы ныбжыкэ цыкүүхэм ашыжхэм мэштогъэклюасэ хъунхэр къаҳэ-кыщтигь.

ІШҮҮНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2018-рэ ильэсийм машлом закыншиштэнэмкэ зиоф анахь Ѣынагъо Ѣыт псэуплэхэм яхыилагъ

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъу N 390-рэ зытэу «Машлом зыкымыштэнэмкэ 1офтхабзэхэм язехан эхыллагъ» зыфиоу 2018-рэ ильэсийм мэлдэлфэгъум и 25-м аштагъэм тегъэпсихъагъеу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет Ѣышы:

1. 2018-рэ ильэсийм телтыгъеу гъэнэфыгъенэу:
- 1) машлом закыншиштэнэмкэ зиоф анахь Ѣынагъо Ѣыт псэуплэхэр гудзэм диштэу;
- 2) мэлдэлфэгъум и 1-м кыншгэжъягъеу машлом зыкыншиштэнэм ишынагъо зэрэшыгъэштигь кындельтэгъэнэу.
2. Официальнуу кызынхуутырэ мафэм Ѣынагъо Ѣыт псэуплэхэм илэхэдээри.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Миекъуапэ, гъэтхапэм и 29-рэ, 2018-рэ ильэс N 54

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 54-рэ зытэу 2018-рэ ильэсийм гъэтхапэм и 29-м аштагъэм игудз

Машлом закыншиштэнэмкэ зиоф анахь Ѣынагъо Ѣыт псэуплэхэр

1. Миекъопэ районымкэ псэуплэу Гъозэрыплъ.
2. Миекъопэ районымкэ селоу Хъымынкэй.

Зэпахырэ уз къахэкыгъэп

Гээтэх ухьтэу кыххэйнэм мэфэ фабэхэр кыншгэхъэм бамыкхэри нахь чан хъугъэх. Аш фэш, гъэтхапэм и 15-м кыншгэхъялгъэу, Роспотребнадзорын АР-мкэ и Гъэорыншапэ бамыкыр кыншгэхъялгъэхэм ячынхэрээ зыпахырэ уз къахэкыгъэп лъэпплэх.

Тхамэфитгүү кыкылоц бамыкыр къяцкыгъэхэу нэбгырэ 28-рэ медицинэм иучрежденихэм яоллагъ. Ахэм ашынхэу нэбгыри 10-р кэлэцыкүүх. Республиктээр имуниципальнэ образовани 9-м Ѣынхэу 6-р ары бамыкыр зыщяцэхъялгъэр, ау зэпахырэ уз къахэкыгъэхэу зыпарэки агъенэфыгъэп.

Бамыкыр зэрар кыншгэхъэмкэ анахьыбэу шуагъэ къэзитхэрэ профилактическэ 1ошлэнхэу Роспотребнадзорын и Гъэорыншапэ кыншгэхъялгъэхэр организацихэм, учрежденихэм, хызметшэлэпэ зэфэшхъялхэм чыгуо кыгъэгъу-нэхэрэм уцэу къатеклэрэригъюор игъю аупкэнры ыкчи нэбгырэ пэччы ежь ышхъээкэ зынхуумэнры арых.

Джащ фэдэу бамыкыр ушызуюхъумэнхэ нэмыкэ амал зэфэшхъялхэрээр зэрэшыгъэхэр къалуагь. «Репелленты» ахэм зэриджхэхэрэри. Щыгынхэм кыншгэхъялгъэхэр организацихэм, учрежденихэм, хызметшэлэпэ зэфэшхъялхэм чыгуо кыгъэгъу-нэхэрэм уцэу къатеклэрэригъюор игъю аупкэнры ыкчи нэбгырэ пэччы ежь ышхъээкэ зынхуумэнры арых.

ПЭЩАКІЭ ФАШЫГЬ

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» зыфиорэм и Администрации иунашьоу цыфым лыпльэгъэнэмкіэ ыкчи ынаэ тетынэмкіэ Гъэорышаплэм ипащэ гъэнэфэгъэнэм ехыллагъэм къалэм имэрэу Андрей Гетмановыр кіэтхагъ.

— Галина Дорошенкова Гъэорышаплэм ипащэ хуьгъэ. 2004-рэ ильэсийн кызыгъягъаю мы уахтэм нэс ЗАГС-м и Мыеекъопэ отдел ар ипэшагъ, — щыхагъунэфыкыгъ къэлэ администрацием ипресс-къулыкъу.

Адьгейим икъэлэ шъхбаэ ипащэ Г. Дорошенковыр зыфигъазээ риуагъ, цыфхэу анахъеу унаэ зытебгъэтэйн, узлыпльэн фаяхэм альэнкъокэ илофшээн ыгъэлэшынэу. Анахъеу ар зыфэгъэхыгъэр цыфым лыпльэнэу зыштэхэрэм якъэбар, ящылкэл-псэукэ, фыщыгъикэу къафырлэм игъэктотгъау зашигъэгъозенир, тофыгъоу мы лъэнкъохэмкіэ къэуцухэрэр ежь ышъхъекэ зэшүихъинхе ары.

Сайтым шъуихъэмэ...

Чыфэ шъутельымэ е тоф горэ къышуфызэуахыгъэмэ зэжкугъашшэнэм пае, хыкүм приставхэм яфедеральнэ къулыкъу и Гъэорышаплэу Адыгэ Республика м щылэм исайтэу «Банк исполнительных производств» зыфиорэм шъуихъаныш ащ иамалхэр къызфэжкугъафедэнхэ шъульэкыщ.

Цыфхэмкіэ мый ярьфэгъоу щыт, сыда пломэ уиунэ уимыкъеу чыфэр зэртихгээ квантанциер къыдэбгъэхын, нэужум банковм е почтэм яотделинхем ахьщэр ашибгъэхан пльэкыщ. Джаш фэдэу энэ чыпиле уисэу сайтым исистемэу «QIWI» зыфиорэмкіэ чыфэр птыжъын амал щы.

Язекуакіэ зэрэмьтэрэзыр агурагъаю

Кіэлэпупкіэр игъом зымытыхэрэм язекуакіэ зэрэмьтэрэзыр агурагъаю-югъэнэм, зытефхэрэм пшъэдэкъижэх пхъашэ ягъэхыгъэнэм хыкүм приставхэм анаэ тет. Пшъэрыльхэр гъэцкіагъе зэрэхъурэм ежь ышъхъекіэ лъэпльэ Республика м ихыкүм пристав шъхъаю Дмитрий Лабазовыр.

Хэбзэгъеуцугъэм мы лъэнкъомкіэ къыдилтыхэрэ шапхъаэхэр агъэлъашыгъэх, ны-тихэу зипшъэрыльхэр зымытэцакіхэрэм уголовнэ тофхэр къалагъэтаджхэу къыххкы. Ащ тофыр нэшумытээсуу, алиментхэр игъом ыкчи икъоу шъутынхеу хыкүм приставхэр къышъоджхэ.

Хыкүм приставхэм я Федеральнэ кулыкъу и Гъэорышаплэу Адыгэ Республика м щылэм «Хыкүм приставхэр — кіэлэцкүхэм алай» зыфиорэр тофхъабзэр ильэс къэс зэхечэ. Кіэлэпупкіэмкіэ чыфхэр къалыхыжыгъэнхэм пае зипшъэрыльхэр зымытэцакіхэрэм ны-тихэм адэжхээх, язекуакіэ зэрэмьтэрэзыр агурагъаю. Сабыим илүнкіэ хэбзэгъеуцугъэм кыгъэннафхэрэ лъэнкъохэр зымытэцакіхэрэм административнэ пшъэдэкъижэх зэрахыщтым даю, уголовнэ тофи къафызэуахын зэральэкъыштыр аро. Зэдэгүчүйгъхэм ахэлажжэх динлэжхэр, муниципальнэ образованихэм, гурт еджаплэм япшхэр, къэбар жыгъэм иамалхэм ялтыклохэр, нэмыкхэри.

Джаш фэдэу кіэлэпупкіэр зымытыхэрэм тоф зыщаххэрэхэргэ организациехэм ябухгалтериехэр хыкүм приставхэм аупльэкху, охътэ гъэнэфагъэм къэралыгъом икъинхэ зэрэфимытхэм

фэгъэхыгъэх унашьохэр ашыях, административнэ хэбзэууконохгээ зэрашыгъэмкіэ протоколхэр зэхагъяуцох, уголовнэ тофхэр къызэуахых, чыфэ зытэхэм ямыльку арест тыралхъе, тофшэлтээ чыпиле зымытэхэм цыфхэм тофшаплэ языгъэгъотырэ гуччэм ичтэх хагъяуцох. Мы унашьохэм зэклеми пшъэрыльхэр ялэр эз — са-бийхэм кватефхэрэ алиментхэр игъом ыкчи бирсыр къылымыкъеу ны-тихэм къатынхэр ары.

Кіэлэпупкіэр зымытыхэрэм альэнкъокэ щылэ хэбзэгъеуцугъэр нахь зэрагъэлъашыгъэр шъугу къэтэгъэхы, арышь, тоф къин шъухэмифэнэм пае шъуипшъэрыльхэр зэрифэшьушаю жыгъэцакіэх, шъуисабийхэм ялуплкэ пэлхъэрэ ахьщэр игъом алакіэжкуулах.

Сомэ мини 192-рэ къызэ- кіагъэкіожыгъ

Иофхъабзэу «Алименты — родительский долг» зыфиорэм къыдыхэльята-гъэу хыкүм приставхэм яотделэу Мыеекъопэ районым щылэм икъулыкъу-шэхэм чыфэ зытэх ны-тихэм тоф адашлагъа ыкчи сомэ мини 192-рэ сабийхэм афызэкіагъэкіожыгъ.

Гүчүйлээ пае, мы муниципалитетим щылсэ-урэ хъульфыгъэм алиментхэр игъом зэримытыхэрэм къыхэхкыкіэ охътэ гъэнэфагъэкіэ имашинэ зэрифэн фимитэу унашьо ашыгъ, джаш фэдэу ичтэхэм арест атыралхъагъ. Мы ма-фхэм чыфэ зытэхэм ичтэх горэм ахьщэ къи-хагъеу хыкүм приставхэм къэбар къалекхэхагъ. Ар заупльэкху шыпкъеу къычэкъыгъ ыкчи хъульфыгъэм тельтигъэ чыфуу сомэ мин 14 фэдиз хъурэр ичтэх рагыгъ.

Тхъамафэм ихъугъэ-шагъэхэр

Адыгэ Республика м хэгъэгү клоцл тофхэмкіэ и Министерствэ къызэритырэмкіэ гъэтхапэм и 26-м къыщегъэжъагъау мэлтыльфэгъум и 1-м нэс Республика м бзэджэшлагъэ 86-рэ шызэрахъагъ.

Ахэр: хъункіэн бзэджэшлагъау 1, машинэр рафыжъагъау 1, тыгуауягъау 26-рэ, гъэпцлаа 9, хъункіэн бзэджэшлагъау 2, нэмыкхэри. Экономикэм ылъэнкъокэ хэбзэгъеуцугъэр гъогогуу 7-рэ аукыагъ. Бзэджэшлагъау зезыхъагъау зэгуцафхэрэ нэбгыре 55-рэ агъунэфыгъ, зэхажын альэкыгъэр процент 72-м клахъе.

Блэкыгъэх тхъамафэм Адыгейим ильгогхэм хуугъэ-шэхъэ 13 къатехъухъагъ. Ахэм нэбгыре 5 ахкюдагъ, нэбгыре 17-м шъобжжэр атещахъэхэх хуугъэ. Ешвуауягъау рулым къерыххэ нэбгыре 38-рэ къаубыгъигъ. Гъогогурыкъоным ишапхъэхэр гъогогуу 2968-рэ аукыагъау къыхажъэшыгъ.

Уголовнэ тофыр зэхажыгъ

2017-рэ ильэсийн гъатхэм къыщегъэжъагъау машинэхэм ахьщэ зэраратыгъуягъау машинахэм зэраратыгъуягъау 1, тофхэр къызэуахыгъау 1, машинэр ильгогхэм 1, тофхэр къызэуахыгъау 2, тофхэр къызэуахыгъау 3, тофхэр къызэуахыгъау 4, тофхэр къызэуахыгъау 5, тофхэр къызэуахыгъау 6, тофхэр къызэуахыгъау 7, тофхэр къызэуахыгъау 8, тофхэр къызэуахыгъау 9, тофхэр къызэуахыгъау 10, тофхэр къызэуахыгъау 11, тофхэр къызэуахыгъау 12, тофхэр къызэуахыгъау 13, тофхэр къызэуахыгъау 14, тофхэр къызэуахыгъау 15, тофхэр къызэуахыгъау 16, тофхэр къызэуахыгъау 17, тофхэр къызэуахыгъау 18, тофхэр къызэуахыгъау 19, тофхэр къызэуахыгъау 20, тофхэр къызэуахыгъау 21, тофхэр къызэуахыгъау 22, тофхэр къызэуахыгъау 23, тофхэр къызэуахыгъау 24, тофхэр къызэуахыгъау 25, тофхэр къызэуахыгъау 26, тофхэр къызэуахыгъау 27, тофхэр къызэуахыгъау 28, тофхэр къызэуахыгъау 29, тофхэр къызэуахыгъау 30, тофхэр къызэуахыгъау 31, тофхэр къызэуахыгъау 32, тофхэр къызэуахыгъау 33, тофхэр къызэуахыгъау 34, тофхэр къызэуахыгъау 35, тофхэр къызэуахыгъау 36, тофхэр къызэуахыгъау 37, тофхэр къызэуахыгъау 38, тофхэр къызэуахыгъау 39, тофхэр къызэуахыгъау 40, тофхэр къызэуахыгъау 41, тофхэр къызэуахыгъау 42, тофхэр къызэуахыгъау 43, тофхэр къызэуахыгъау 44, тофхэр къызэуахыгъау 45, тофхэр къызэуахыгъау 46, тофхэр къызэуахыгъау 47, тофхэр къызэуахыгъау 48, тофхэр къызэуахыгъау 49, тофхэр къызэуахыгъау 50, тофхэр къызэуахыгъау 51, тофхэр къызэуахыгъау 52, тофхэр къызэуахыгъау 53, тофхэр къызэуахыгъау 54, тофхэр къызэуахыгъау 55, тофхэр къызэуахыгъау 56, тофхэр къызэуахыгъау 57, тофхэр къызэуахыгъау 58, тофхэр къызэуахыгъау 59, тофхэр къызэуахыгъау 60, тофхэр къызэуахыгъау 61, тофхэр къызэуахыгъау 62, тофхэр къызэуахыгъау 63, тофхэр къызэуахыгъау 64, тофхэр къызэуахыгъау 65, тофхэр къызэуахыгъау 66, тофхэр къызэуахыгъау 67, тофхэр къызэуахыгъау 68, тофхэр къызэуахыгъау 69, тофхэр къызэуахыгъау 70, тофхэр къызэуахыгъау 71, тофхэр къызэуахыгъау 72, тофхэр къызэуахыгъау 73, тофхэр къызэуахыгъау 74, тофхэр къызэуахыгъау 75, тофхэр къызэуахыгъау 76, тофхэр къызэуахыгъау 77, тофхэр къызэуахыгъау 78, тофхэр къызэуахыгъау 79, тофхэр къызэуахыгъау 80, тофхэр къызэуахыгъау 81, тофхэр къызэуахыгъау 82, тофхэр къызэуахыгъау 83, тофхэр къызэуахыгъау 84, тофхэр къызэуахыгъау 85, тофхэр къызэуахыгъау 86, тофхэр къызэуахыгъау 87, тофхэр къызэуахыгъау 88, тофхэр къызэуахыгъау 89, тофхэр къызэуахыгъау 90, тофхэр къызэуахыгъау 91, тофхэр къызэуахыгъау 92, тофхэр къызэуахыгъау 93, тофхэр къызэуахыгъау 94, тофхэр къызэуахыгъау 95, тофхэр къызэуахыгъау 96, тофхэр къызэуахыгъау 97, тофхэр къызэуахыгъау 98, тофхэр къызэуахыгъау 99, тофхэр къызэуахыгъау 100, тофхэр къызэуахыгъау 101, тофхэр къызэуахыгъау 102, тофхэр къызэуахыгъау 103, тофхэр къызэуахыгъау 104, тофхэр къызэуахыгъау 105, тофхэр къызэуахыгъау 106, тофхэр къызэуахыгъау 107, тофхэр къызэуахыгъау 108, тофхэр къызэуахыгъау 109, тофхэр къызэуахыгъау 110, тофхэр къызэуахыгъау 111, тофхэр къызэуахыгъау 112, тофхэр къызэуахыгъау 113, тофхэр къызэуахыгъау 114, тофхэр къызэуахыгъау 115, тофхэр къызэуахыгъау 116, тофхэр къызэуахыгъау 117, тофхэр къызэуахыгъау 118, тофхэр къызэуахыгъау 119, тофхэр къызэуахыгъау 120, тофхэр къызэуахыгъау 121, тофхэр къызэуахыгъау 122, тофхэр къызэуахыгъау 123, тофхэр къызэуахыгъау 124, тофхэр къызэуахыгъау 125, тофхэр къызэуахыгъау 126, тофхэр къызэуахыгъау 127, тофхэр къызэуахыгъау 128, тофхэр къызэуахыгъау 129, тофхэр къызэуахыгъау 130, тофхэр къызэуахыгъау 131, тофхэр къызэуахыгъау 132, тофхэр къызэуахыгъау 133, тофхэр къызэуахыгъау 134, тофхэр къызэуахыгъау 135, тофхэр къызэуахыгъау 136, тофхэр къызэуахыгъау 137, тофхэр къызэуахыгъау 138, тофхэр къызэуахыгъау 139, тофхэр къызэуахыгъау 140, тофхэр къызэуахыгъау 141, тофхэр къызэуахыгъау 142, тофхэр къызэуахыгъау 143, тофхэр къызэуахыгъау 144, тофхэр къызэуахыгъау 145, тофхэр къызэуахыгъау 146, тофхэр къызэуахыгъау 147, тофхэр къызэуахыгъау 148, тофхэр къызэуахыгъау 149, тофхэр къызэуахыгъау 150, тофхэр къызэуахыгъау 151, тофхэр къызэуахыгъау 152, тофхэр къызэуахыгъау 153, тофхэр къызэуахыгъау 154, тофхэр къызэуахыгъау 155, тофхэр къызэуахыгъау 156, тофхэр къызэуахыгъау 157, тофхэр къызэуахыгъау 158, тофхэр къызэуахыгъау 159, тофхэр къызэуахыгъау 160, тофхэр къызэуахыгъау 161, тофхэр къызэуахыгъау 162, тофхэр къызэуахыгъау 163, тофхэр къызэуахыгъау 164, тофхэр къызэуахыгъау 165, тофхэр къызэуахыгъау 166, тофхэр къызэуахыгъау 167, тофхэр къызэуахыгъау 168, тофхэр къызэуахыгъау 169, тофхэр къызэуахыгъау 170, тофхэр къызэуахыгъау 171, тофхэр къызэуахыгъау 172, тофхэр къызэуахыгъау 173, тофхэр къызэуахыгъау 174, тофхэр къызэуахыгъау 175, тофхэр къызэуахыгъау

ХЭУКЬОНЫГЪЭХЭР дагъэзыжых

Мы ильэсүм имээсае Мыекууапэ дэт күэлэццыкүү Ыгыыпчэу N 22-м чэсчэ сабийхэм ыкчи тоф щызыштэхэрэм күэтгий уз ялэу сымэджэшүм чэофэгъагъэх. АР-м и Прокуратурэ ышыгъэхэ упльэкчунхэм ауж Ыгыыпчэм илофыштэ нэбгырищ ыагъэкчыгъ. АР-м псауныгъэр къэухьумэгъэнимкэ и Министерствэ кызэритыгъэмкэ, күэтгий уз кызээузыгъэ нэбгырэ 43-м щыщэу 26-р сабыхи.

специалистхэр лъэпльэх.
Хэуکъоныгъэхэу къыхагъэ-

кынгъэгүнэрэ шьольтырым ийгэйн ыкын ыкын Iэмэ-псымэхэу адэтхэр шапхъэхэм зэрадимыштэхэрэр. ГүшүIэм пае, тыгъэм ыкын ошх-осым ушызыухумэхэрэ чIэуцуапIэхэр плошадкэхэм адэтхэп, унэ клоцмэ арьт Iэмэ-псымэхэр шапхъэхэм адиштэхэреп, щыгынхэр ыкын лъэкью-

шкагхэр, мафэрэ зыщычье-хэрэ плэкторхэр, еджаплехэм якабинетхэм ачлехэ хэушхьа-фыкыгъэ мебельр икьюо ялхэп. Джашт фэдэу клэлэццыкхэм гъомылэпхъэ тэрээ арагъэшхы-ным ыкли ар щинэгъончъэу щытынным ыльэнэйкоклэ хэукбоньгыгабэ кыыхагъэшыг. Ащ нэ-

хэхэрэри, агъэфедэхэрэри шапхъэхэм адиштэхэрэп.

Роспотребнадзорым и Гъэлорышаплэу АР-м щыгээм илофышэхэм къызэралуягъэмкэ, пла-
нным хэтэу мэльтифэгүум джыри гъэсэнгъээм иучреждениехэр ауплъэкүчтых.

KIAP3

КІЭЛЭЦІҮХЭМРЭ ПСАУНЫГЬЭМ ИГЬЭПҮТЭНРЭ

Гүфэбэныгъэр гъаш!Эм щыучьы!Ырэп

Япсауныгъэ зэшыкъуагъэу къэхъухэрэ кіэлэцыкүхэм яхыл!Эгъэ къэбархэр цыфхэм альыгъээсыгъэнхэмкіэ 1офтхъабзэхэр дунаим щызэхащэх. Сабыир ицыкүгъом кыщыублагъэу сымаджэу, сэкъатныгъэ и!Эу щы!Эныгъэм игъогу зэрэтехъэрэг гумэкыгъоу щыт.

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо филармоние «Дунаеу сэ сызыщыпсэуэр» зыфиорэ ззахахъэр щыкъугъ. Сэкъатныгъэ зилэхэм я Адыгэ республике организации ипащэу Агъыржъэнкъо Симхъан зэгъэшэнхэр ышыхъээ, сабьеу къехъухэрэм япсауныгъэ изытет уигъэгумэ-къынэу зэрэшчытыр иеглэлтикхэм къащыхигъэшчыгъ. Анахъэу тызыгъэгумэкъырэр сабьеу дунаим къытхъуагъяр псАОУ ыльэ туюоным фэшл амалэу ишыкълаагъэр зэрэфиминыкъурэр ары. Игуплыте

къэлэттыгъэнымкіе кіләләцьыклем
Іэпүілэгъоу ишыклагъэр сыйдәу-
штам, обласной судья?

Узым упэуцууным пае медицинэм иамалхэр бгъэфедэнхэ фае, ау ар гъунапкъэп. Цыфрым гукли, псэкли, гущылэ фабэкли уиштуягъэ ебгъэкын фае. Филармонием щыклогъэ пчыхъэзэхахъэр Мэкъулэ Русльян зэришагь. Клэлцыкъухэм япсауныгъэ игъэптийн зэкцэми зэдьрялофэу зэрэштыйн ехынлэгъэ щысэхъэр къыхыгъях

«Хымаэ кэләпчылыкы шыләп» зы-

фиорде Йоғығъом кәшакъо фэхъуғъе Уджыху Сусанэ, къебар жуғъэм иамалхэр дэгъою зыгъефедрхэу тилографиене «Графикэр», гъэзетэу «Адыгэ ма-къэр», «Ным ыгу», «Адыгейим ихэушхъафыкыгъе кілэццыкхъяр» зыфиорде кулхэр, нэмькхэри зэгъусажау концерт зэхажаагь.

Адыгэ Республикаем инароднэ артисткэу Кушльэко Симэ, Адыгейим изаслуженэ артистэу Къатмэс Русльянэр аш ыкъоу Чыназэрэ, Адыгейим изаслуженэ артистэу Къумыкъу Шамсули-

нэрэ сэкъятныгээ зиlеу курэжъием исэү Элеонора Халатовамрэ орэдхэр зэгүүсэхэу
къызапалагъах

Күрэжкылем исэу Ольга Кара-петян плэгум къихьи, адыгэ шъуашэр щыгъэу Чым Ахъмэд игъусэу къашьоу «Зэфаклор» къызэдашыгъ. Шъхъакъемыкъо Фатимэрэ Чым Ахъмэдрэ яадыгэ къашьу тигуапэу тепллыгъ. Къатмэс Русълан ишъэожъые цыыклоу Чыназ адыгэ шъуашэр щыгъэу апэрэу плэгум къызэрихъягъэр, концертышхом орэд къызэрэщиуагъэр тщыгъупшэжъыштэл.

Иңғылғып кызыгъэжъягъэу шузышырэ цыфым игүфэбенеңгъэ гашшэм щиучыншуреп. Ағыржынәкъо Симхъан сәкъатныгъэ зиһехү общественене йофыгъохем чанеу ахәлажъехэрәм шұхъафттынхер афишыгъэх. Аңсамбләу «Синдиқәр» дахеу зәхахъэм зэрәщүдджыгъэм фәдәу сәкъатныгъэ зиһе сабыйхәм шыләкіл-псэүкі дахә яләненү

Сурэтхэм арьгхэр: Чым Ахь-
мэдрэ Ольга Карапетянрэ
«Зэфаклор» къашы; концер-
тым хэлэжьяа гэхэм ашыншэр.

Къоджэ гъэсэнүгъэ-Пуныгъэр

Исэнэхъат фэшьыпкъ

Тыдэрэ күаджи, нэмүк! псэуп! чып! — станици, күутыри анах цыфк!оп! зэхэхьап!эу дэтыр еджап!эр ары. Аш мэхъянэ зи!э пшъэрлышхоу егъэджэн-пүнүгъэр мытхьытхьэу сидигъуи зэш!уехы.

Алар ильяс ержэгэйн мэфэкл одыгджыныр жынчэй кыттеоу, ильяси 7 хүгузэхээ кілэлцыкыл купхэр пчэшхыхаум зэрэлъэбакьоху, еджакло мэхъух, еджэн мурадым извэшхыхын-гэцэклэн фежьех. Ашкіл ахэм гъозэклокілэшакло афэхьурэр (1 — 4-рэ классхэм) алар кілэлэгъаджэр, ылжылкіл, предмет зэфэшхыхафхэмкіл кілэлэгъаджэхэр арых. Уеупчыжын имышыклагьэу, мафэ къэс ыпашьхэ ит кілэлэгъаджэм кілэлцыкlyr кырэплты: кылорэр зэкіл шокъабыл, ыгу реубытэ, илоклешыкіл, илэдэб-шыкілешшүгьэ, ишлэнэгъэ мыуухыжь зылекlayбытэ. Аужылкъэм, хэти гу льимитахэу, сабыйми, аш цыкlyцыкло икілэлэгъаджэ зыфи гъадэу регъажьэ, еджэнми хэгүүазэ, есэ, егугьу.

Нахъ класс ин зыхъукэ, предмет пэлчыкэ кэлэгэйнаджэхэр ялэхэ мэхъу, ахэр зэфэшьхяаф заклэх, ау зэфэзыгъадэхэрэр емызэшьхүүхэу ясэнэхъат зэряklасэр, еджэкло цыкликүхэм зэралоптэххэу, хэти ыгу илтэр зэральтэгүрэр ары — зышли,

Анахь ыгу къи-
нагъэр я 10-рэ
классым исэү
апэрэу якъуаджэ
нысэцэ джэгур
зэрэщигъэджэ-
гугъагъэр, нысэр
къызэрэшыри-
шыгъагъэр, къы-
шыгугъыгъэхэр
къызэримыгъэукы-
тэжьыгъэхэр ары.

зымышы, яш дэди, шъхахынау. Ялоф фыщытыкэу фыря-
їмкэ ахэм ухэтми цыхъэ зы-
фыуағъешы. Арба бэшлагъеу,
тыдэрэ чыпіл щезыгъаджэхэ-
рэ кіләеғъаджэхэм, а ці-
льапіл зиң пәпчъ, лытэнүгъе
ин фашэу кызыкырыкторэр.
Кіләеғъаджэр сыйдигъу анахъ
мехъянэ зыфашэу ренеу щы-
тыгъ, мы аужыре ильес 20-м
ыпекі. Ау непи аш уас имыләу
плонеп, шіненүгъе кууре күурай-
ныгъешхоре зыхель кіләеғъа-
джэм хета фэмьеер?!

Кіләеғъаджэр гүм көзгъа-
штарәр шылықъағъарә исәнәхъат-
кіе ықиң еджакъохәмкіе хәлтьыр
ары. Арау кызычекін адигә
унагъохәм къарыхъузъегъэхә
пшышағъәхәми, кіаләхәми яна-
хыбыәм кіләеғъаджән сәнәхъа-
тыр кызызыкъахаһыщтығъэр.
Ильәс 40 — 30-кіе узәккілә-
бәжымә, кіләеғъаджәе училищым
ықиң пединститутым уачтәхъанри
псынкілағъәп, дәгъью предмет
пәпчыкіе зымыргъәхъазырыгъе-
мә, нәбгыри 4 — 8 зы чыпкіләм
зэрйт зәнәккіоқкум упхырыкы-
нәу пфәукіочыщтығъәп, узы-
члахъекіи, хәти ущымыгүгъәу
дәгъью уашеджән фәяғъә. Кызы-

зыуухыкэ, піәкіләп шіләнүігъәхэр еджаклохәм апашхъэ къыштыб- гъэшьыпкъэжыныхә зэрэфаер къагурылоу, зэральэкіеу егугу- щтыгъэх.

Къят (Чэтыхъу зипхъухэмкілэ) Светлане Мыхъамодэ ыпхъум кілэгегъаджэу юф зишлэрэр ильес 40 хъугъэ, ар муюхътэ цыкъуми, зэкэ ищылэнгъэ зы мафэу, зы мазэу, пеклекъигъэр ынэ къыкілэцожбы. Теуцожъ районым ит къоджэшхоу Аскъэлае лэжъэкло унагъо ар къихъу-хъагъ, зэшыпхъуиплірыэ зы кіалэрэ хъухэу ны-тыхэм да-хэу аплугъэх, рагъеджагъэх. Светэ быным анахъижъыгъ. Ар гурагъэуагъяу ыкки зэхишькілэ, зыфэсакъижъыщтыгъ, сыйдымки нахъыкілэхэмкілэ щысэтехыплэхъун фэягъэ. Зэкілупкілэгъэ юрышлэу, лэбеклэ-шыкілэм тегъэ-псыхъагъяу, еджэнми хэзагъэу къэтэджыгъ.

Пшъэшъэжъые یуш шхъяца-
тыргъо дахэм (ильэси 9 горэ
ыныбжыгъэшт) зы мафэ го-
рэм ятэ кілэцыкly джэгольэ
пщынэ Іэпилб къыфищэфи къы-
зыфехьым, сабыир гушloklaey
гушуагъэ, пытэу пщынэр зыэ-
клиубытагъ. Тешlэгъэшхо щымы-
lэу, орэдышъо цыкlyхэр къы-
хыригъэшыхэ хъугъэ, щэч зы-
хэмыйтагъэр, музыкэр зэхихэу,
зэхишlэу, аашкэ сэнаущыгъэ
зэрэхэлтийр ары. Джашыгъум
ильэси 10 хъугъэ Светэ пщы-
нэ Іепэпшыкlytly «Казань» тет-
хагъэу къыфащэфыгъ, уельэ-
lужыын имышыкlytэу пшъэшъэ-
жъием ащ адыгэ мэкъамэхэр
къыригъалохэ хъугъэ, аузэ, нахь
зиштагъэу, нахь класс инхэм
арысэу, ильэс 16 — 17-м итэу,
къельзүхэмэ, еджапlэмки, хъяр-
хэми ахагъэлажъэу, адыгэ
къашьюхэр къыригъэпшыкlytly-
къыхэу ыублагъ. Анахь ыгу къи-
нагъэр я 10-рэ классым исэу
апэрэу яккуаджэ нысэшэ джэгур-
зэрэшингъэджэгутьагъэр, нысэр
къызэрэшыришыгъагъэр, къышы-
гугыгъэхэр къызэримыгъэуки-

Свете я 10-рэ классыр кызы-
ухыштыгъ ятэ ыгъэтыси, еджап-
пэр кызыиухыкъ сэнэхъат тъэ-
нэфагъэ зэригъэгъотын зэрэ-
фаер, ашкъя клэлэгъаджэу еджэ-

ныр яни, ежьми игъо зэральтэгүрэр кызырырөм. Ау ятшым ащ дыригъэштэгъягъэп, пыша шъэр музыкальнэ еджал! эмчахъэмэ ащ шоигъуагъ. Ау ежь Светэ клэлэгъаджэ хүнэу фэягъ, сидигьи клэлэгъэджэ дэгүхэм яхуалсэцтыйг. Мье-кьюапэ къакIуи, Адыгэ къэра-лыгъо клэлэгъэджэ институтым филологиемкэ ифакультет иадыг-гэ къутамэ чIэхъагъ, очнэу ильеси 5-рэ Ѣеджагъ. 1978-рэ ильесим къуухыгъ, урсысыбзэм-рэ литературэрэмрэкэ ыкли иады-габзэмрэ литературэрэмрэкэ клэлэгъэджэ сэнэхъатыр ыгъотыгъ. Ащ дэжым Светэ унагъо (я 5-рэ курсым исэу) ихъээгъэкэ къодыагъ. Къатхэм янысэ хьу-гъаягъ. Ирайон, икъуаджэ ыгъэ-зэжыгъ, ау ювшшэп! э чыгип! эзыщигъотыгъэр селоу Краснэм дэт гурт имыку еджал! эрь арь. Апэрэ мафэхэм къащегъяга-гъэу урсысыбзэмрэ литературам-рэкэ я 5 — 9-рэ классхэм ашыригъэджэнхэу хъугъэ.

Еджаплэм еджкэло 80 имыкүү чысыгъэр, классхэр цыкыгъэх, нэбгыри 4 — 6 арысыгъэр, ашкыыхэклэу, ежь кэлэеѓаджэмэ, еджаклохэм илофшэклэ-еџаклэльшэу къельтагъоштыгъ. Кэлэц-цыкыгъхэм ашлэштыгъ мафэ къес урокыр пшлэн зэрэфаер, къын зэрэоучыщихэр. Апэрэ ильэс илофшэгъухэр мыгсынклагъэхэмэ, ахэм гушуагъо зерхигууатэштыгъэр мыгъуащэу Къат Светэ тэ къеотэжбы: «Пчэдыжь къес жы дэдэу сыйкыккэтиаджэштыгъ, унэгъо илофыр къэзгээцаклэштыгъ, унэм имызакью, чэмы, чэтырзыфэпшоштхэр къэзгээтэрэзыштыгъэх, етанэ льесэу Краснэм еджаплэм сыйклоштыгъ ыкли сыйкэклюжыщтыгъ, игъом урокым сехъулшштыгъ. Ашкээ мыйн еджаплэм а уахтэм идирикто-рыгъэу Хъаджыбыекъо Хыисээ къытиштыгъ, тэри тыгу пын тэу итыубытэгъагъ, кэлэеѓаджаклохэм аужккэ урокым укэлэ-еѓаджэу уихъэмэ зэрэмыхуу-штыр. Коллектив дэгүү сыйхэфэгъагъ, опытышхо зиэл кэлэеѓаджэхэр иутыгъэх, аш фэдэу сээшишуагъэ сыйсэккыгъэхэу сыйзкырыптыгъэхэм ашыщих, джын пенсием щылэ нахыжкхэе,

урсызыбэмкіә езгъаджәштыйгъэ
хәу А. В. Дьяченкәр ықін ма-
тематикыгъеу, егъеджәкіә-гъэ-
сакіем фәлазәу Блэгъож Ра-
зыет Мәдждыдә ылхъур. Тышерә-
юфым тыгу факлоу, зәлофшіә-
гүхәм тызәрәгъэгүштыңәзә-
еджапіем тынәсыщыгъ, къекло-
жыгъиори джащ фәдагъ, силәгъу-
ныбджәгъью, убләпіә классхәм-
кіә кіәләегъаджәу Цыргъой
Риммэрә сәррә ренәу тызә-
дактощыгъ, тыкъызәдәклоҗы-
штыгъ.”

Ильяс 37-рэ Краснэм дэт еджаплэм урысыбзэмрэ лите- ратурэмрэкэ клэлэгъаджэу Ioф щишиагъ Къат Светэ Мыхъамодэ ыпхъум. Егъеджэн-гъэсэн Ioфи- шкор ыгулкэ икласу егульо зэ- ригъэцэлкэштэм пылтыгъ. Уро- кым фэмыхъазырэу ныбжъи чиэхъяньэп, ытыгъэп, конспект тхыгъэренэу ыыгъыгъ. Тетрад- хэр ренэу къабзэу улпъэклу- гъэхэу классым ыхъыжъышты- гъэх, класс пэшэ Iенатлэри егу- льоу ыгъэцаклэштэгъ, шлэгъюш- зили, нахь зишэхъылти зэфэдэу шлэнгъэр зэраритыштэм лъэ- шэу ынаэ тетыгъ. Клэлэгъаджэ хуупхъэм илофшиагъ АР-м гъэ- сэнэгъэмрэ шлэнгъэмрэкэ и

Ильэси 10 хъугъэ Светэ пшынэ Іэпэ-
пшыкIутIу «Казань» тетхагъэу къы-
фащэфыгъ, уельэIужын имышыкIа-
гъэу пшъэшъэжъем ащ адыгэ мэкъа-
мэхэр къыригъяIохэ хъугъэ.

Министерстви, Төүцожьрайонымкә гъэсэнгыгъэм иғъэйорышапы, Адыгэ Хасэм — Черекес Парламентыми, АР-м ипрофсоюзхэм гъэсэнгыгъэмкә и Комитети, ежъ еджапIеу ЙофтывишишIэрэм ыцIекIи рэзэнгыгъе ыкIи щытхъу тхытхэр бэу кыфагъэшьшагъэх. Ау ежъ Къят Светэ Мыххамодэ ыпхъумкIе анахъ мэхъанә зиләр ригъеджэгъе кIэлэеджаклохэр цыфышу-шэнышо хуягъэхэу ыпашхъе кызыэриуцохэрэр, «тхъаугъеп-сэу» гущыIэр гум къикIеу кызыэрэралорэр ары.

еэзшырэп, иклас, зэрихабзэу, ишьыпкъэ рехъылIэ. Ильэс 40 хуягъэу бзыльфыгъе кIэлэегъаджэм къоджэ еджаклохэр рэгъаджэх, епIух, елэжъых. Издеби, нэхъойи зыхэль кIэлэегъадж. ДжырэкIе куаччи ил, егъэджэкIе шыкIе-амалхэр IэкIэлъых. Арышь, зэмьизэшырэ икIесэ сэ-нэхъатэу ильэс 40-м ыгъэца-кIэрэр тапекIи гушлоу ылэжъын-нэу, льигъэктэнэу, ифэшьшо-ш льтэтэнгъэри сыйдигуу кы-рапэсэу, ишIу lykIэжъэу, ибын-хэм адатхъэу щыIэнэу тыфэ-льяло.

Светэ икіләе гъэджэн готэү
унэгьо дахэ ышлаагь. Ишъхъэгьу-

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Искусствэр — тибайныгъ

Яорэдхэм уядэIуныр гуапэ

Мыекуапэ итхыльеджэп! гупчэ зэхахьэу щыкluагъэр композитор цlэрыloу Нэхэе Аслан ыныбжь ильэс 75-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыг. Къалмыкым изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикаэм искуствэхэмк!э изаслуженнэ Ioфышlэшхоу Хъакъуй Аслан зэрищэгъэ пчыхъэзэхахьэм къэбар гъэшlэгъонхэр къышаlотагъэх, орэдхэр щыlугъэх. Тхыльеджап!эм къышызэlуахыгъэ къэгъэльэгъонэу Нэхэе Аслан итворчествэ ехыл!агъэр дахэу зэрагъэфагь, уегъэгъуазэ.

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо орэдьио-къэшъокло ансамблэу «Ислъамыер» Тырку-ем, Израиль, Сирием, Италием, Грецием, Абхазым, Урысъем икъалэхэм, нэмыкхэм ашылагь. Нэхэе Аспъан ищыеныхъигъе гъогу фэгъэхъыгъэхэтхылхэр къыдагъэкыгъех, гъезетхэм къыхаутыгъэр маклэп. Ахэр зэгъэулыгъэхэу тхыльеджаплэм ичыплэ хэхыгъе къышагъэлъягох.

«Ислъамыер» ашІогъэшІэгъон

Хъакъуй Аслъан «Ислъамы-ем» къытегущылээ, искусствэм щыцэрыхэм яеплъык! Эхэр къыхигъяа ёхэм. Художественна пашэу Нэхэе Аслъанрэ Уры-

Ижъырэ адыгэ
орэдхэм ашыщхэр
Англием ифондхэм
ахэлтыгъэх. Ком-
позиторэу, му-
зыковедэу Алла
Соколовар Англи-
ем факЮу кIуагъэ,
тиорэдхэр къыгъо-
тыжьыгъэх. «Ис-
лъамыем» ирепер-
туар ахэр пытэу
хэуцугъэх.

сыем, Украинэм, Адыгейм яна-
роднэ артистэу, Пшызэ и Къэр-
алыгъо къэзэкъ хор ихудоже-
ственнэ пащэу, композиторэу
Виктор Захарченкэмрэ ильясы-
бэ хъульяу зэрэзэныбджэгъу-
хэр хигъенэфыкыгъ. Зэгүнэгъу
шьольтырхэм ятвортческэ кулхэр
зэлоклэх, зэгъусэхэу Москва,
Краснодар, фэшъхъафхэм ащи-
клира концертхэм ахэлдажьех.

тыгъэу Краснодар щыхигъэунэ-
фыкыгъ. Пчыхъэзэхахьэм Нэ-
хэе Аслыан Ѣылагъ, мамыр
псэуклэм ильэптиэн искуствэм
иофишшэхэр зэрэхэлажъэхэрэм
къытегущылагъ. Виктор Захар-
ченкэр Адыгэ Республиклэм
имэфэкл зэхахьэхэм ахэлэжье-
ныр шэнышу зэрэфхъульгэр А.
Нэхайм хигъенэфыкыгъ.

В. Захарченкам зерилдьта-

күрө концертхэм ахэлжьех.
Къэзэкъ хорым адыгэ орэдхэр къеlöх, «Испыамыем» урыс
къэзэкъ лъэпхэр орэдхэр егъезжынчых. Тхыльеджап!эм ѿы-
зэхащэгъэ зэхахъэм «Испыамыем» адыгабзэки, урысыбзэки
орэдхэр къышыуагъях.

Джырэблагъэ Виктор Захарченкэм имээфэл мафэ игъэклэвээр кыншигүй вэх.

жынэкъо Саныет, Мэшбэшээ Сайдэ, нэмькхэм пээрэ орэдхэр къыхадзэхээ, ансамблэм хэтхэр адэжьытугъяа. Къумыкъу Шамсудирэ Шымырэ Казбекрэ ныbdжэгъуныгъэм, лъэпкъ шэжкъым, фэшъхъафхэм яхылэгъэхэ орэдхэр урысыбзэки къалагъяа.

УпчIэм уегъэгъуазэ

Тхылъеджап!эм щыкlorэ зэ

хахъэм адыгэхэр, урысхэр фэшьхъаф лъэпкъэм ащыщхэр зэрэхэлажхъэхэрээр Хъакъуй Аспъан къыдильти, утчэу къа тыштхэри гъэшлэгъон зэрэхъущ тым пылъигь. «Испльамъем» иорэдхэм якъежьаплэ бэмз ашлогонъашлэгъоныгь.

Ижырэ адьгэ орэдхэм ашыцхэр Англием ифондхэм ахэлтигъэх. Композиторэу, музыковедэу Алла Соколовар Англием фактоу куягъэ, тиорэд хэр кынчтыжыхыг эх «Испыт

Къэзэкъ хорым
адыгэ орэдхэр
къеIoх, «Ислъамы-
ем» урыс къэзэкъ
льэпкъ орэдхэр
егъэжъынчых.
ТхылъеджапIэм
щызэхащэгъэ зэха-
хъэм «Ислъамыем»
адыгабзэкIи,
урысыбзэкIи орэд-
хэр къышчиIуагъэх.

